

HANKINTAPÄÄTÖS

Asia

HX-hävittäjäjärjestelmän hankinta

Hankintayksikkö

Puolustusvoimien logistiikkalaitos

Hankinnan kohde

Hankinnan kohteena on monitoimihävittäjäjärjestelmä Hornet-suorituskyvyn korvaajaksi.

Tällä päätöksellä hankitaan HX-hävittäjäjärjestelmä: 64 kappaletta F-35A - monitoimihävittäjiä, aseita, järjestelmään liittyviä ohjelmistoja, tarvikkeita ja palveluja, käyttöönottoon liittyvä koulutus sekä järjestelmän kunnossa- ja ylläpito vuosina 2025-2030 mukaan lukien varaosapalvelut.

Hankittavat kappalemäärät hävittäjiä lukuun ottamatta ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä "julkisuuslaki") 24 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla salassa pidettäviä. Lukumäärän julkistaminen antaisi tarkan kuvan Suomen puolustusjärjestelmän kyvykkyydestä.

Päätös

Valtioneuvosto on tänään yleisistunnossa:

- a) päättänyt F-35A hävittäjäjärjestelmän hankinnasta;
- b) valtuuttanut Puolustusvoimien Logistiikkalaitoksen toteuttamaan hankinnan Yhdysvaltojen hallinnolta, allekirjoittamaan enimmäishintaiset FI-D-SAB & FI-P-QAI, FI-D-YAK ja FI-P-AAS -sopimukset ja maksamaan hankintahinnan korottomina ja vakuudettomina ennakkomaksuina;
- c) valtuuttanut puolustusministeriön allekirjoittamaan teollisen yhteistyön sopimuksen Lockheed Martinin ja Pratt & Whitneyyn kanssa; ja
- d) valtuuttanut puolustusministeriön tai tämän edelleen valtuuttamana Puolustusvoimien Logistiikkalaitoksen hyväksymään edellä mainittuihin sopimuksiin tehtävät sopimusmuutokset.

Valtioneuvoston tehtyä päätöksen hankintaa koskevat sopimukset voidaan allekirjoittaa ja Puolustusvoimien Logistiikkalaitos voi hankintayksikkönä käynnistää muut tämän päätöksen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet.

Päätöksen perustelut

Hankinta on toteutettu julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun ulkopuolella sen 7 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla. Hankinta on toteutettu Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 346 artiklan (1) a kohdan alaisena hankintana, koska hankintaan liittyvien turvaluokiteltujen tietojen paljastuminen voi aiheuttaa vahinkoa maanpuolustukselle. Hankinta täyttää myös Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 346 artiklan (1) b kohdan huoltovarmuutta koskevat edellytykset. Hankinta on toteutettu julkisista puolustus- ja

turvallisuushankinnoista annetun lain 7 § 1 mom. 1 kohdan (SEUT 346 (1) a) nojalla lain soveltamisalan ulkopuolisena hankintana.

Hornetin suorituskyvyn korvaamiseen tähtäävä HX-hanke käynnistettiin vuonna 2015 puolustusministerin päätöksellä ja sitä seuranneella tietopyynnön lähettämällä. Hankintamenettelynä oli tarjouskilpailu, jossa noudatettiin vaiheittaista neuvottelumenettelyn kaltaista menettelyä. Menettelyllä tuettiin tarjoajia rakentamaan Suomen vaatimukset parhaiten täyttävät tarjoajakohtaiset lopulliset tarjoukset (Best and Final Offer, BAFO) siten, että kolmen tarjouspyyntövaiheen aikana tunnistettiin kunkin tarjoajan tarjoamaan kokonaisuuteen liittyvät muutostarpeet. Hankintapäätös perustuu seuraaviin päätösalueisiin: huoltovarmuus, elinkaarikustannukset, teollinen yhteistyö, sotilaallinen suorituskyky sekä turvallisuus- ja puolustuspoliittinen arvio.

Päätösalueista huoltovarmuus, elinkaarikustannukset ja teollinen yhteistyö arvioitiin läpäisyperiaatteella siten, että ehdokas hyväksyttiin tai hylättiin. Vain ne tarjoukset, jotka läpäisivät kaikki edellä mainitut päätösalueet, pääsivät sotilaallisen suorituskyvyn lopulliseen arviointiin ja vertailuun. Sotilaallinen suorituskyky oli ainoa päätösalue, jossa tarjouksia on vertailtu. Sotilaallisen suorituskyvyn päätösalueella arvioitiin myös tarjottujen ratkaisujen tulevaisuuden kehittämispotentiaalia. Suorituskykyvertailuissa parhaat pisteet saanut ehdokas on puolustushallinnon esitys hankittavaksi monitoimihävittäjäjärjestelmäksi.

F-35A -tarjous läpäisi päätöksentekomallin väliportaat: huoltovarmuus, elinkaarikustannukset ja teollinen yhteistyö. Huomioiden 2030-luvun toimintaympäristön vaatimukset F-35A -järjestelmä osoittautui sotilaallisen suorituskyvyn vertailussa parhaaksi. Järjestelmän kyvyt taisteluun, tehtävissä selviytymiseen ja tiedusteluun olivat vertailun parhaat. Suorituskyky on käyttöön otettavissa suunnitellussa aikataulussa. Suunniteltuna 30 vuoden käyttöaikana F-35A tarjoaa parhaimman tulevaisuuden kehityspotentiaalin.

Tulokseen vaikuttivat F-35A -monitoimihävittäjien ilmataistelukyky, kyky muokata taistelutilaa sekä tarjouksen hävittäjä- ja asemäärä. F-35A oli vertailun paras kaikissa tehtäväalueissa ja sai parhaan kokonaistuloksen sotapelistä.

Valinnan turvallisuus- ja puolustuspoliittista vaikuttavuutta on käsitelty tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

Varat

Nyt tehtävä hankintapäätös on vuoden 2021 hyväksytyn talousarvion momentin 27.10.19 (Monitoimihävittäjien hankinta) rahoituksen mukainen.

Eduskunta on myöntänyt vuosien 2020 ja 2021 talousarvioissa HX-hankkeelle 10 mrd. euron rahoituksen, ilman indeksi- ja valuuttakurssimenoja. Myönnetty rahoitus jakaantuu momentilla 27.10.19 (Monitoimihävittäjien hankinta) 9,4 mrd. euron Monitoimihävittäjien hankinta -tilausvaltuuteen (HX 2021) ja 600 milj. euron viisivuotiseen siirtomäärärahaan, josta 21 milj. euroa on budjetoitu hankkeen valmistelun aikaisiin menoihin vuosina 2016-2021. Varsinaiseen suorituskyvyn rakentamiseen on täten käytettävissä vuoden 2021 talousarvion mukaisesti 9,4 mrd. euron tilausvaltuuden lisäksi 579 milj. euroa.

Vuoden 2021 talousarvion mukaan valtiolle aiheutuvat tilausvaltuuden menot saavat olla lopullisen tarjouspyynnön lähettämisaikakohdan hintatasolla enintään 9,4 mrd. euroa lisättynä valuutta- ja kustannustasomuutoksilla.

Puolustusministeriö esittää tämän hankintapäätöksen edellyttämät muutokset vuoden 2022 talousarvioon momentille 27.10.19.

Indeksimenot ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvat lisäykset tai vähennykset budjetoidaan erikseen momentille 27.10.19. Nyt solmittaviin hankintasopimuksiin sisältyvät indeksikustannukset ovat yhteensä 1 365 694 817,75 euroa.

Hankinnasta aiheutuvat arvonlisäveromenot (24 %) yhteensä 2 010 764 288,89 euroa budjetoidaan vuosittain momentille 27.01.29 (Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot).

Mahdolliset myöhemmin tehtävät tilausvaltuuden ja siirtomäärärahan väliset muutokset toteutetaan momentille 27.10.19 myönnetyn rahoituksen sisällä.

Foreign Military Sales (FMS) –menettely ja F-35A -hankinta

Foreign Military Sales (FMS) on menettely, joka perustuu Yhdysvaltojen vientivalvontalainsäädäntöön. Sen mukaan puolustustarvikkeiden myyjänä on Yhdysvaltojen hallinto eli yhdysvaltalainen teollisuus myy tuotteen ensin Yhdysvaltojen hallinnolle, joka puolestaan myy sen eteenpäin ostajavaltiolle.

Sopimusasiakirja on Yhdysvaltojen ja Suomen valtion välinen Letter of Offer and Acceptance (LOA), joka on yksityisoikeudellinen sopimus. Solmittavien LOA-sopimusten ehdot ovat Yhdysvaltojen vientivalvontalainsäädännön mukaiset vakioehdot (kuvaus erillisessä muistiossa).

Tällä hankintapäätöksellä tehdään kolme hankintasopimusta, jotka ovat F-35A -monitoimihävittäjiä koskeva pääsopimus ja kaksi asesopimusta.

Hankintasopimukset ovat dollarimääräisiä. Ne muunnetaan euroiksi tarjouspyynnön lähettämispäivän 29.1.2021 vaihtokurssin mukaisesti 1 euro = 1,21360 USD.

F-35A -hävittäjäjärjestelmän hankintasopimusten päättyessä FMS-maksujärjestelyn kautta Yhdysvaltoihin FMS-tilille maksetut ja mahdollisesti käyttämättä jäävät varat palautetaan käytettäväksi kyseessä olevan hankinnan lisähankintoihin, kuten esim. aseisiin ja ampumatarvikkeisiin.

Letter of Offer and Acceptance (LOA) FI-D-SAB & FI-P-QAI

Päähankintasopimus sisältää F-35A monitoimihävittäjät, järjestelmään liittyviä ohjelmistoja, tarvikkeita ja palveluja, käyttöönottoon ja käyttämiseen tarvittavat muut tuotteet ja palvelut sekä järjestelmän kunnossa- ja ylläpidon vuosina 2025-2030 (mukaan lukien varaosat) ja Yhdysvaltojen hallinnon palvelut. LOA on jaettu kahteen osaan FMS-järjestelmän teknisistä rajoitteista johtuen.

Hankintasopimuksen indeksisidonnainen enimmäishinta on 9 251 995 392,18 USD eli 7 623 595 412,14 euroa (alv 0%).

Sopimuskaudelle indeksoitu hinta on 10 787 584 817,00 USD eli 8 888 913 000,16 euroa.

Hankintasopimus sisältää täten indeksikustannuksia yhteensä 1 535 589 424,82 USD eli 1 265 317 588,02 euroa.

Arvonlisäveromeno (24 %) on 1 829 662 898,91 euroa.

Vuosittain Monitoimihävittäjien hankinta -tilausvaltuudesta maksettavaksi suunnitellut osuudet (1 000 euron tarkkuudella) ovat alla olevassa taulukossa. Taulukon summat ovat tarjouksen mukaisia ja ne muuttuvat vastaamaan tosiasiallisia toimituksia ja laskutusta sekä sopimusmuutoksia vuosien 2022 – 2030 aikana.

tuhat euroa	Indeksisidonnainen hinta (Constant Year)	Indeksi	Enimmäishinta (Then Year)		ALV (24 %)
2022	435 569	34 121	469 690		104 536
2023	1 011 840	102 235	1 114 075		242 842
2024	1 028 421	128 261	1 156 683		246 821
2025	1 277 426	190 893	1 468 319		306 582
2026	1 195 138	209 467	1 404 605		286 833
2027	1 126 819	227 937	1 354 756		270 437
2028	1 024 295	236 174	1 260 469		245 831
2029	270 201	66 259	336 461		64 848
2030	253 886	69 969	323 855		60 933
Yhteensä	7 623 595	1 265 318	8 888 913		1 829 663

Letter of Offer and Acceptance (LOA) FI-D-YAK

Sopimus sisältää AMRAAM-ilmataisteluhjukset tarvikkeineen ja palveluineen sekä Yhdysvaltain hallinnon palvelut.

Hankintasopimuksen indeksisidonnainen enimmäishinta on 748 935 377,00 USD eli 617 118 801,09 euroa (alv 0%).

Sopimuskaudelle indeksoitu hinta on 850 692 732,00 USD eli 700 966 324,98 euroa.

Hankintasopimus sisältää täten indeksikustannuksia yhteensä 101 757 355,00 USD eli 83 847 523,90 euroa.

Arvonlisäveromeno (24 %) on 148 108 512,26 euroa.

Vuosittain Monitoimihävittäjien hankinta -tilausvaltuudesta maksettavaksi suunnitellut osuudet (1 000 euron tarkkuudella) ovat alla olevassa taulukossa. Taulukon summat ovat tarjouksen mukaisia ja ne muuttuvat vastaamaan tosiasiallisia toimituksia ja laskutusta sekä sopimusmuutoksia vuosien 2022 – 2030 aikana.

tuhat euroa	Indeksisidonnainen hinta (Constant Year)	Indeksi	Enimmäishinta (Then Year)		ALV (24 %)
2022	23 211	848	24 059		5 571
2023	33 461	1 953	35 414		8 031
2024	57 210	4 641	61 851		13 730
2025	90 174	9 458	99 632		21 642
2026	120 413	15 619	136 032		28 899
2027	128 121	19 946	148 067		30 749
2028	99 740	18 240	117 980		23 938
2029	51 756	10 194	61 950		12 421
2030	13 033	2 947	15 981		3 128
Yhteensä	617 119	83 848	700 966		148 109

Letter of Offer and Acceptance (LOA) FI-P-AAS

Sopimus sisältää: Sidewinder-ilmataisteluhjukset tarvikkeineen ja palveluineen sekä Yhdysvaltain hallinnon palvelut.

Hankintasopimuksen indekssidonnainen enimmäishinta 166 833 985,00 USD eli 137 470 323,83 euroa (alv 0 %).

Sopimuskaudelle indeksoitu hinta on 186 894 436,00 USD eli 154 000 029,66 euroa.

Hankintasopimus sisältää täten indeksikustannuksia yhteensä 20 060 451,00 USD eli 16 529 705,83 euroa.

Arvonlisäveromeno (24 %) on 32 992 877,72 euroa.

Vuosittain Monitoimihävittäjien hankinta -tilausvaltuudesta maksettavaksi suunnitellut osuudet (1 000 euron tarkkuudella) ovat alla olevassa taulukossa. Taulukon summat ovat tarjouksen mukaisia ja ne muuttuvat vastaamaan tosiasiallisia toimituksia ja laskutusta sekä sopimusmuutoksia vuosien 2022 – 2030 aikana.

tuhat euroa	Indeksisidonnainen hinta (Constant Year)	Indeksi	Enimmäishinta (Then Year)		ALV (24 %)
2022	2 936	38	2 974		705
2023	1 050	54	1 104		252
2024	1 755	130	1 886		421
2025	8 166	800	8 966		1 960
2026	115 590	14 171	129 761		27 742
2027	3 571	530	4 101		857
2028	2 694	473	3 166		646
2029	1 336	253	1 589		321
2030	373	81	454		89
Yhteensä	137 470	16 530	154 000		32 993

Teollisen yhteistyön sopimus

Hankintaan liittyy teollisen yhteistyön sopimus, joka on yksityisoikeudellinen sopimus. Teollisen yhteistyön sopimus solmitaan puolustusministeriön ja Lockheed Martinin sekä Pratt & Whitleyn välillä. Sopimuksen mukaan edellä mainittujen yritysten on täytettävä teollisen yhteistyön velvoite, 30 % hankintasopimusten lopullisesta hinnasta, 10 vuoden kuluessa teollisen yhteistyön sopimuksen allekirjoituksesta. Lisäksi sopimukseen sisältyy velvoite aikaansaada epäsuoran teollisen yhteistyön toimia vähintään 500 milj. euron arvosta. Teollisen yhteistyön sopimuksen keskeiset ehdot on kuvattu erillisessä muistiossa.

Sovelletut lainkohdat

Laki valtioneuvostosta (175/2003) 14 §

Laki puolustus- ja turvallisuushankinnoista (1531/2011) 7.1 § 1 kohta, 85 § ja 104 § 2 mom.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea oikaisua hakemuksella hankintayksikköön (Puolustusvoimien logistiikkalaitos) 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hankintaoikaisuohje on liitteessä 1.

Lisätiedot

Ohjelmajohtaja
Lauri Puranen
lauri.puranen@gov.fi
p. 0295 140 403

ja

Logistiikkalaitoksen johtaja
Inskenrlmaj Kari Renko
kari.renko@mil.fi
p. 0299 800 (vaihde)

Päätöksen liitteet

1. Hankintaoikaisuohje

Antti Kaikkonen
Puolustusministeri

Jukka Juusti
Kansliapäällikkö

Jakelu

PLM

PE

PVLOGLE

ILMAVE

Lockheed Martin, USA

Pratt & Whitney, USA

BAES, Iso-Britannia

Dassault Aviation, Ranska

Saab Ab, Ruotsi

Defense Security Cooperation Agency (DSCA), USA

Tiedoksi

TEM

VM

VTV

DGA, Ranska

FMV, Ruotsi

UK MoD, Iso-Britannia